

Biskop Atle Sommerfeldt:

VISITASFOREDRAG DRØBAK OG FROGN SOKN

13.september 2015

Drøbak og Frogn – der elementene former lokalsamfunnet

I antikken formet Aristoteles teorien om de fire elementer: Alle ting er oppbygd av ild, jord, luft og vann. Teorien sier noe om hvilke grunnleggende vilkår som må være til stede for at mennesket skal ha et livsgrunnlag – uansett tidsalder eller sted på jorden. Vi gjenkjenner også elementene i Bibelens skapelsesberetninger, der Guds ånd eller luft svevet over vannene, Gud skilte havet fra det tørre land, hengte solen på himmelhvelvingen og blåste livsånde inn i mennesket.

Drøbak og Frogn historie viser på en særlig måte hvordan de fire klassiske elementene har formet livsvilkårene for befolkningen. Etter at isen trakk seg tilbake, slo de første frogninger for 8000 år siden seg ned på den *jorda* som sakte kom til syne.

Den fruktbare jorden ved moreneryggen i midtbygda pekte seg tidlig ut som bosetningskjerne, og en av de tidlige gårdene der gav navn til bygda: *Fraun* ble senere til *Frogn*, som på gammelnorsk har betydningen «fruktbar, grøderik jord». Dette la grunnlaget for de lange og rike jordbrukstradisjoner som har preget bygda like til i dag.

Denne viktige historiske arven blir holdt levende og formidlet til nye generasjoner gjennom virksomheten til **Frogn Historielag**, slik vi fikk erfare det ved vandringen på den nye kulturstien, omvisningen på steinalderbosetningen på Krogsrud og de gamle gravrøysene på Ekeberg.

Parallelt med jordbrukssamfunnet utviklet det seg også en bosetning i Husvik, som i større grad baserte sitt livsgrunnlag på de muligheter som *vannet* og fjorden gav.

Den sentrale plasseringen langs innseilingen til Viken (i vår tid: Oslo), gjorde at vikingene etablerte et tingsted i Husvik. I urolige tider var derfor Frogn spesielt utsatt, som da Skule Jarl på 1200-tallet hevnet folkungene sitt drap på Ragnvald Hallkellsson, og satte fyr på mange av gårdene i Frogn og Follobygdene. Også senere har *ildens* gjenskinn på avgjørende måter vært med å prege frogningenes historie. Flammene fra brannen og eksplosjonene på **Blücher** om morgen den 9.april etter oberst Eriksen heltmodige innsats for å hindre den nazistiske invasjonen, og **kirkebrannen i Frogn** i 1994, har på hver sin måte formet folkesjel og identitet.

På 1600-tallet vokste Drøbak som følge av fergetrafikken til Hurumlandet. Det la grunnlaget for gjestgiveri- og handelsvirksomhet. I 1665 var det registrert 8 familier i Husvik. Etter hvert som tømmereksporten tiltok i omfang under hollendertrafikken, flyttet tyngdepunktet seg sørover til Vennebæk og la grunnlaget for de «det carlsen`ske dynasti» og arbeidsplasser innen handel og skipsfart. I 1711 var befolkningen økt til 41 familier.

I 1881 var folketallet økt til hele 1093 «sjæle», med en hovedvekt på kjøpmenn, skipper og «folk som farer til sjøss». Verdiskapningen utfoldet seg i et godt samvirke mellom bøndene i Frogn som hugget tømmer og skar ut isblokker, og kjøpmenn og sjømenn ved fjorden som

skipet de verdifulle varene videre. Det var ikke enkelt å seile store skuter inn til Christiania. Mange skipperer valgte derfor å losse og laste i den nå sammenvokste byen Drøbak, som allerede i 1842 fikk bystatus - den første i Akershus. Slik fungerte Drøbak som en forstad til Oslo allerede for 200 år siden. Dette gjenspeiles i dagens arbeidsmarked der 60 % av de sysselsatte i Frogn pendler ut av kommunen - mange til nettopp Oslo.

De siste hundre årene har den friske og helsebringende *sjøluften* gjort Frogn til et attraktivt feriested for mennesker fra byens forurensede luft. Drøbak som sommerby med en flott gjestehavn for besøkende er med på å gi lokalsamfunnet et særpreg.

Kirken i lokalsamfunnet

Frogn har vært kirkested siden 1100-tallet, da den første kirkebygningen ble reist som gårdskapell på *Fraun*. På 1200-tallet fikk Frogn sin første soknekirke, trolig på gården Økern. Den store klebersteinsdøpefonten i Frogn kirke er hentet fra denne middelalderkirken, og gjør den til lokalsamfunnets mest sentrale identitetsbærer. Den overlevde kirkebrannen i 1994, men i biter. Den ble møysommelig satt sammen igjen og står i kirkerommet som et viktig symbol på at Gud bærer menneskelivets sår på sin egen kropp.

Dagens kirke i Frogn, som ble reist etter brannen i 1994, fremstår som et tjenlig og fleksibelt kirkerom i kontinuitet med slektene før oss, uttrykt ved sin plassering på gravplassen. Den er et fint hellig rom som er velegnet til familiegudstjenester og trosopplæringstiltak som **Dirridam**, som jeg fikk overvære på torsdag ettermiddag.

I takt med befolkningsveksten i Drøbak ble det også et økende behov for en kirke i byen. I 1776 ble den praktfulle og rikt utsmykkede **Drøbak kirke** vigslet. Både bygg og inventar var i sin helhet betalt av familien Carlsen. Familiegalleriet diagonalt ovenfor prekestolen, en etterligning av kongegalleriet i Oslo domkirke, er samtidig et talende uttrykk for at de store klasseforskjellene som velstandsøkningen førte meg seg satte sitt preg også på kirkerommet.

Guds visjon om én menneskehet som lever av Guds barmhjertighet uavhengig av rang og stand, trer likevel tydelig frem for oss: Døpefontene knytter generasjonene sammen i foreningen med den korsfestede, oppstandne og levende Jesus Kristus. På de velholdte og vakre gravplassene rundt kirkene hviler generasjonene før oss, nå også med mulighet både for merket og umerket minnelund. Lokalbefolkningen her i soknene oppsøker da også i større grad enn tidligere **gravlundene** som steder for kontemplasjon, refleksjon og tilhørighet. Det er en utfordring for lokalkirkene å finne måter hvor kirkene kan være åpne slik at folk kan inkludere kirkerommet som en del av sin vandring på gravplassene.

At kirken også i vår tid skaper en himmel over menneskers liv bekreftes ved at 72 % av befolkningen i Drøbak og Frogn er **medlemmer** i Den norske kirke. Det ligger på samme nivå som bispedømmet for øvrig, og bekrefter at kirken er noe langt mer enn et fellesskap av individuelt troende organisert i en religiøs forening.

Drøbak og Frogn sokn har stabil oppslutning om **dåp**. De siste fem årene har 56,3 % av alle fødte i Drøbak og Frogn blitt båret til dåpen. Hele 87,8 % av alle tilhørige – barn av medlemmer i Den norske kirke - i aldersgruppen 1-5 år, har blitt døpt. Det tilsvarede tallet for Søndre Follo

prosti er 65,3 %. Det er en god prioritering når lokalkirkens visitasinnberetningen har som mål å stabilisere dåpsoppslutning på over 60 % av årskullet.

Gudstjenesten er den kristne kirkes grunnleggende, hellige handling, som har vært feiret hver eneste søndag i snart 2000 år, over hele verden. Drøbak og Frogn hadde i 2011 en gjennomsnittlig oppslutning per gudstjeneste på 143 deltakere. I 2014 var det 124 deltakere per gudstjeneste, noe som ligger godt over gjennomsnittet for bispedømmet på 96,9. Det er svært oppmuntrende at det samlede antall gudstjenestedeltagere har økt med 10 % siden 2010.

Det har vært drevet et godt og solid arbeid med den lokale grunnordningen for gudstjenesten her i soknene. Biskopens anbefalinger i godkjenning fra 2012 om å satse på involvering med særlig fokus på medliturger, er fulgt godt opp i den reviderte lokale grunnordningen som nå er godkjent. Det er nødvendig å fortsette arbeidet med bredere involvering i gudstjenesten, ikke minst fra de mange organisasjonene i lokalmiljøet.

Gudstjenestene i **Kveldskirken Drøbak**, som jeg fikk være med å feire på torsdag, er et fremragende eksempel på et gudstjenestekonsept som samler bredt og som gjennom fokus på aktuelle temaer utrunder mennesker til å leve i samtiden. **Friluftsgudstjenesten** og kulturvandringen i samarbeid med historielaget er et godt eksempel på et gjensidig fruktbart samarbeid med lokale aktører som gjerne kan involvere flere. Konseptet som er utviklet i forbindelse med **Påskefestival** og **Adventsfestival** er et svært godt grep der kirken markerer seg tydelig i lokalsamfunnet, og **2.pinsedagsgudstjenesten** på Oscarsborg har nå etablert seg som et felles tiltak for begge Follo-prostiene, med stor oppslutning. En betydelig frivillig innsats har gjennom flere år lagt til rette for **åpen kirke i Drøbak** i sommersesongen, der mennesker gis en arena for individuell spiritualitet i felleskapets rom, med lystenning, stillhet bønn og refleksjon.

Hospitalet er et viktig supplement til gudstjenestelivet som bør videreutvikles ved å prøve ut nye konsepter, i tillegg til den virksomheten som allerede foregår der av diakonale samtalegrupper og annet. Én mulighet kan være å invitere til såkalt **drop-in-dåp** i Drøbak kirke på lørdager og legge til rette for dåpselskap i Hospitalet. Det meldes om lokalkirker som med god oppslutning har tilrettelagt for et slikt lavterskeltilbud, innenfor rammene for vår kirkes orden, til mennesker som av ulike grunner ikke er døpt.

Det nye **Flerbrukshuset** vil gi et stort, nytt handlingsrom og legge til rette for et mer mangfoldig gudstjenesteliv, gudstjenestelige samvær og annen bruk der nye grupper, mennesker i andre livsfaser og med andre typer behov inviteres til å forme virksomheten. Det har under visitasen vært spennende å høre den kreative samtalen om hva kirken vil fylle flerbrukshuset med. En bredt anlagt brukerundersøkelse anbefales for å kartlegge hvilke ønsker lokalsamfunnet og kirkens hele medlemskap har, slik at virksomheten i flerbrukshuset kan svare på reelle behov. Samtalen jeg hadde med ungdomslederne som utgjør **KRIK**-styret, viser at det fortsatt er behov for inkluderende arenaer og møtesteder for ungdom her i Drøbak og Frogn. Det blir en viktig utfordring å kartlegge behovet for dette når lokalkirken skal ta i bruk flerbrukshuset.

Med de nye og unike mulighetene som nå ligger foran lokalkirken, bør det være et naturlig mål å videreutvikle et allerede solid gudstjenesteliv slik at det innen tre år når en samlet deltagelse på 17.000.

Det **kirkemusikalske** arbeidet er preget av variasjon, holder svært høy kvalitet og er til stor berikelse i gudstjenestefeiringen og kirkens synlighet i lokalsamfunnet. Det er svært tilfredsstillende at korene jevnlig bidrar i gudstjenesten og samtidig holder egne konserter og bidrar aktivt i lokalsamfunnets kulturliv. Under denne visitasen har **Drøbak Gospel, Drøbak Kantori** og **Drøbak og Frogn Barnegospel** bidratt til særlig gode gudstjenesteopplevelser. Sammen med **Babysang, Dirridam** og **Soul Children** har lokalkirken utviklet et stimulerende og involverende kor- og sangtilbud som favner alle aldersgrupper. Flerbrukshuset kan også gi rom for prosjektkor med lav terskel for de mange voksne som liker å synge, men ikke har mulighet til å delta i et fullt utviklet kor.

Det er bra at antall gudstjenester med **nattverd** har økt fra 54 % i 2011, til 70 % i 2014. Da er biskopens anbefalinger om 2/3-deler nattverdgdustjenester oppfylt. Antallet nattverdgjester i Drøbak og Frogn har økt fra 2132 i 2011, til 3633 i 2014 med i gjennomsnitt fem flere nattverdgjester i hver gudstjeneste i 2014 enn i 2011 (fra 40 til 45). Det betyr at stadig flere mennesker forankrer sitt Gudsmøte i sakramentets gave og utrustning.

Denne utviklingen må fortsatt stimuleres i forkynnelse og praksis. Det bør være en særlig prioritering å legge til rette for nattverdfeiring på gudstjenester tilknyttet **trosopplæringen**, og **dåpsfølgene** bør fortsatt stimuleres til å delta. Det var fint å se at så godt som alle tilstedeværende konfirmanter på sin første samlingen deltok i nattverden, tente lys og skrev bønnelapper under **G19-gudstjenesten** onsdag kveld.

Konfirmasjonsdeltakelsen i Drøbak og Frogn har de siste fire årene hatt en stabil oppslutning på rundt 60 % av årskullet. Det vitner om kvalitet, relevans og god markedsføring! At man har utviklet tre ulike konsepter for konfirmasjonstiden er fremtidsrettet, og vitner om høy bevissthet om å være på tilbudssiden i tilretteleggelsen. Samarbeidet med **Det Norske Misjonsselskap (NMS)** og deltakelse i **Kirkens Nødhjelps fasteaksjon**, gir konfirmasjonstiden en særlig dimensjon og bevisstgjøring på internasjonal solidaritet, den globale kirke og kirkens misjonsoppdrag. Det er prisverdig at avtalen med NMS gjennom **SMM-samarbeidet** har en så bred forankring i lokalkirken, og ikke er en egen sak for de som er spesielt interesserte. De positive erfaringene med ressurspersoner fra Brasil i ungdomsarbeidet, er et eksempel til etterfølgelse for mange andre menigheter i bispedømmet.

Relativt sett er det færre par som inngår **ekteskap** i Drøbak og Frogn enn tidligere. Dette samsvarer med utviklingen ellers i bispedømmet, og gir grunn til å utvikle strategier og mål for hvordan kirken bedre kan møte unge mennesker i etablerings- og småbarnsfasen. Ett av tiltakene jeg som biskop har besluttet, er å gjøre det lettere å ha vigsel utenfor kirkerommet. Derfor er nå **Oscarsborg** godkjent som permanent vigselsted. I en svært mulighetssøkende samtale mellom lokalkirke og festningsforvalter, hotelldirektør og kommandant på Oscarsborg festning, ble det kartlagt et betydelig potensiale når det gjelder samarbeid om markedsføring og tilretteleggelse for kirkelige vigslar på Oscarsborg og i de vakre kirkerommene i Drøbak og Frogn.

Det drives et godt **kommunikasjonsarbeid** i Drøbak og Frogn sokn med et utmerket menighetsblad – «**Kirkenytt**». En stor andel av befolkningen leser menighetsblader. Potensialet er stort og er en god arena for et bredt samarbeid både om innhold, finansiering, produksjon og distribusjon. Lokalkirken bør så snart som mulig ta i bruk Den norske kirkes nye og felles **nettsideløsning**. Denne løsningen er også kompatibel med smarttelefoner og nettbrett, og åpner for mange muligheter i kommunikasjonen med både unge og eldre. Ikke minst onlinebooking av dåp og vigslar er en mulighet som stadig flere tar i bruk.

Den norske kirke, også her i Drøbak og Frogn, må fornye og utvide sin **mobilisering av menneskelige ressurser**. I en kristen kirke handler ikke dette om at de ansatte skal tryggle mennesker om hjelp til å gjennomføre mange oppgaver de ansatte har bestemt, men om å gi kirkens medlemmer mulighet til deltagelse i gudstjenestelivet og et raust handlingsrom for livstolkning og livshjelp. For å lykkes med dette vil det være viktig å utforme en involveringsstrategi som er i tråd med vår tids frivillighet: Tjenestene må tilpasses den enkeltes livssituasjon, behov, interesser, evner og med tydelige og avgrensede forventninger til deltagelsen. En naturlig målgruppe vil for eksempel være foreldre, foresatte, besteforeldre og kanskje oldeforeldre til barn og unge som deltar i kirkens trosopplæring, korvirksomhet og konfirmasjonstid. Undersøkelser viser at det her er et stort uforløst potensiale. Særlig mange konfirmantforeldre er overrasket over at kirken ikke etterspør deres involvering i større grad. Samarbeid med lokale lag og foreninger om ulike begivenheter synes også å ha et betydelig utviklingspotensiale i dette lokalsamfunnet. Det anbefales også å knytte kontakter til MFs miljø for Ungdom/kultur/tro for å utvikle lokalkirkens involvering av unge mennesker.

Den norske kirkes involvering i lokalsamfunnet

Den norske kirke har vært, er og skal være med i det spennende arbeidet med å videreutvikle et livskraftig og bærekraftig lokalmiljø for kommende generasjoner her i Frogn kommune. Befolkningens tillitsvalgte har valgt **profesjonalitet, raushet, respekt og engasjement** som grunnleggende verdier i all kommunal virksomhet. Dette danner en god ramme og retning for kirkens engasjement i lokalsamfunnet og menneskers liv. Menighetsråd, fellesråd og stab må i samtaler med lokalsamfunnets ledelse identifisere områder og tiltak der kirkens ressurser, infrastruktur og kompetanse kan forsterke lokalsamfunnets demokratisk fattede målsetninger og prioriteringer. Det anbefales et årlig møte mellom folkevalgte ledere og administrativ ledelse i kirke og kommune, der en drøfter programmer og områder for samhandling.

Resultatene av den pågående kommunereformen må fortsatt danne rammene for kirkens relasjon til lokalsamfunnets ledelse i årene som kommer.

Profesjonalitet

Et viktig område for kirken er **helse- og omsorgssektoren**. I de gjeldende retningslinjer fra Helsedirektoratet blir det slått fast at det er det offentliges plikt å legge til rette for tros- og livssynsutøvelse for alle som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester. Erfaringer viser at det mange steder er svakt utviklede rutiner når det gjelder registrering av tjenestemottakernes religiøse tilhørighet, og melding til det aktuelle tros- eller livssynssamfunn. Jeg er glad for at det er planlagt tre kursdager som et forsterket kompetansehevende tiltak på dette feltet i

samarbeid mellom den kommunale helse- og omsorgstjenesten, bispedømmerådets spesialkompetanse og lokalkirken.

Et annet viktig samhandlingsområde er **skole-kirke-samarbeid**. I Drøbak og Frogn er det lange tradisjoner for et godt og ryddig samarbeid mellom skole og kirke, knyttet opp til skolegudstjenester i forbindelse med julehøytiden, og faste undervisningsopplegg i kirkene for 2., 4., 6. og 8.trinn. Skole-kirke-samarbeidet inkluderer også 3.klasse på **Frogn videregående skole**, som jeg hadde den store glede av å møte til en svært reflektert, nysgjerrig og stimulerende spørretime på torsdag.

Skolens kompetansemål danner et godt fundament for å forsterke og videreutvikle samarbeidet mellom skole og kirke på nye arenaer. Som lokalsamfunnets fremste kompetansemiljø på religion, vil kirken være en viktig ressurs også for andre religioner – først og fremst **islam** – ved å utarbeide samarbeidsprosjekter med skolen som er tilpasset KRLE-fagets kompetansemål og tilfredsstillende skolens religionspedagogiske krav. Dette vil være et viktig bidrag til toleranse, integrering og respekt i lokalsamfunnet.

Men kirken er ikke bare et religiøst kompetansemiljø. Kirken forvalter også en stor kunstsatt, spennende arkitektur, lokalhistorie og svært kompetente musikere som kan bidra inn mot kompetansemålene i en rekke fag. Her ligger det vel til rette for at kirkens kompetanse og infrastruktur kan forsterke **kommunens ambisiøse skolepolitiske målsetning** om å bli blant de ti beste skolene i landet.

Kirkens profesjonalitet som **gravferdsforvalter** og medvandrer med sørgende er anerkjent, og skaper en trygg og god ramme for arbeidet rundt død, gravferd og sorg i lokalsamfunnet.

Raushet og respekt

I samtaler jeg har hatt med kommunens politiske og administrative ledelse og rektorgruppen i grunnskolen, har arbeidet med å forsterke gode holdninger som raushet og respekt blitt særlig adressert. Frogn er en god kommune å vokse opp og bo i – for svært mange. Samtidig er det også her mennesker som sliter med livene sine. Den siste **Ungdata**-undersøkelsen viser at jenter på ungdomsskolen er overrepresentert på negative variabler når det gjelder angst, bekymring og misnøye med eget selvbilde. Samtidig meldes det om at **sosiale medier** skaper nye utfordringer relatert til mobbing, utestengelse og ensomhet.

Skole og kirke har en stor felles oppgave med å utvikle både dagens og kommende generasjoner til «**gagns mennesker**» med solidaritet, empati, raushet og respekt som grunnleggende verdier. En overskrift over et utvidet samarbeid kan være «Solidaritet og dannelse». I denne dannelsesprosessen er det særlig viktig å legge til rette for inkluderende møteplasser der de unge kan møtes ansikt-til-ansikt i et trygt, bekræftende og myndiggjørende miljø. Det vil også være et viktig tiltak å forsterke foreldre og foresattes kompetanse i møte med de utfordringer som utstrakt bruk av sosiale medier og Internett fører med seg. Det vil være viktig at forumet der kirken er representert sammen med andre som arbeider blant barn og unge videreutvikles, slik at vi sammen og på en målrettet måte kan adressere de utfordringer som «vellykkethets»-presset utsetter barn og unge for. Bare slik kan utfordringene bli møtt på en konstruktiv og bærekraftig måte, slik at Frogn kommune blir et godt sted å vokse opp for alle.

Kirkens **konfirmasjonsarbeid** omfatter ca. 60 % av årskullene i kommunen. Kirkens oppgave er å se de menneskene som sliter og skape samværsformer og «**Trygge rom**» som gir håp, verdi og mestringsfølelse.

Menighetsrådet vedtok i 2014 en **diakoniplan** i tråd med Kirkemøtets «Plan for diakoni i Den norske kirke». Planen og det diakonale arbeidet her i Drøbak og Frogn reflekterer en kirke som har overskudd til å se, analysere og møte behov i lokalsamfunnet. Diakonien drives i nær samhandling med de kommunale virksomheter og frivillige organisasjoner, synliggjort ved at diakonen er medlem av kommunens **kriseteam** og det tverrfaglige samarbeidet i **Palliasjon i Frogn**. Etableringen av **sorggrupper** og «**vendepunktgruppe**» bidrar til livshjelp for mennesker i sårbare faser av livet, og **temakveldene for menn** i Frogn kirke er en viktig arena for samtale og refleksjon. **Trosopplæringens** mange tiltak er også viktig diakonalt arbeid for familiene.

Det er svært gledelig at menighetsrådet nå har vedtatt å bli **Grønn menighet**. Dette er i tråd både med kirkens engasjement for en bærekraftig miljø- og klimapolitikk og kommunens satsning på klima, livskvalitet og folkehelse frem mot 2025. Det er store muligheter til å involvere grupper i lokalsamfunnet som er engasjert i disse utfordringene.

Lokalkirken bør også være en pådriver for at de muslimer som nå kommer til kommunen, får anledning til å praktisere sin tro på et egnet sted.

Engasjement

I løpet av visitasen har jeg på alle arenaer møtt et sterkt engasjement for mennesker som flykter fra krigens grusomheter i Syria. Den største **flyktingestrømmen** siden andre verdenskrig har skapt et sterkt medmenneskelig engasjement i både kirke og lokalsamfunn i Drøbak og Frogn, slik vi også ser det i store deler av Norge og Europa. Denne kommunen som har blitt karakterisert som et «Norge i miniatyr», vil om noen år også gjenspeile det nye Norges mangfold i kultur og religion.

Som verdens eneste **Friby** for avistegnere har Drøbak stolte tradisjoner med å inkludere mennesker med beskyttelsesbehov. Det var sterkt å være med på åpningen av utstillingen «**Barn i krig**» på **Avistegnernes Hus**. De svært dyrekjøpte erfaringene som tegningene fra over 50 land så inntrykksfullt formidler, minner oss om at vi er én menneskehet som har ansvar for hverandre.

Per i dag er det cirka 300 flyktninger bosatt i Frogn. Det er gledelig at kommunen i 2015 har vedtatt å bosette 10 flere flyktninger enn de 18 som Inkluderingsdirektoratet (IMDI) har anmodet om. I tillegg er det tverrpolitisk enighet om å stille akutt plasser til disposisjon, og slik bidra til midlertidig bosetting av flyktninger fra Syria. Det er fremtidsrettet å ta høyde for at disse kan bli nødt til å bo her over tid.

Det sterke lokale engasjementet må håndteres langs to linjer: I akuttfasen er det viktig å bidra med praktisk hjelp som klær, mat og husrom. Mange av de som nå kommer til Drøbak for kortere eller lengre tid, trenger ledsagelse og sosiale nettverk. Her må lokalkirken stimulere sine medlemmer og befolkningen for øvrig til å melde seg på **Frivillighetssentralens «DrøbakVenn»-prosjekt**. Samtidig er det svært viktig å utvikle et langsiktig, robust og

bærekraftig inkluderingsarbeid. Kommuneledelsen bør invitere hele bredden av lag, foreninger, organisasjoner og befolkning til deltagelse, og bidra til en informasjonsflyt som gjør det mulig å koordinere ulike initiativ. Kirken må involvere seg både i det akutte arbeidet og i **langsiktig inkluderingsarbeid**.

Relasjonen mellom kirke og kommune

Relasjonene mellom kirke og kommune synes svært gode. Kommunen har bidratt godt med investeringer og kontinuerlig vedlikehold av kirker, driftsbygninger og gravplasser. Etter den omfattende restaureringen av Drøbak kirke i 2012-2014 fremstår det vakre kirkebygget i all sin prakt. Både den anonyme og navnete minnelunden ved Drøbak kirke får positive tilbakemeldinger fra pårørende, og etableringen av **det muslimske gravfeltet** på Frogn er meget positivt. Kommunen har også bidratt med midler til ungdomsprest, prosjektstilling innen diakoni og prostidiakon i Søndre Follo. Fremover vil det være viktig å sikre at kirken har en forsvarlig drift, og være oppmerksom på de store mulighetene for samhandling mellom kirke og kommune slik at kommunens prioriteringer kan styrkes til beste for hele Drøbak og Frogn.

På forrige visitas i 2007 stod spørsmålet om flerbrukskirke høyt på agendaen. Etter forhandlinger mellom kommune og kirke ble det til slutt inngått et kompromiss om å bygge et flerbrukshus som erstatning for et eget kirkebygg. I overenskomsten er det enighet om at «kirken har en annen posisjon og rett til bruk av bygget enn andre leietakere». Kapellet vil i mars 2016 bli vigslet av biskopen som kirkerom, mens prosten vil innvie flerbrukssalen slik at også den kan brukes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Etter en prosess som har tatt mye tid og energi for både kirke og kommune, kan kreftene nå brukes til å planlegge aktivitetene og tilbudet i flerbrukshuset. Jeg takker for godt samarbeid i en krevende prosess!

Råd, stab og utvalg

Menighetsrådet fremstår som meget kompetent og har gjort et solid arbeid i en krevende periode for kirken, både lokalt, regionalt og sentralt. Takk for stor innsats! Det er gledelig at en har vedtatt å legge Den norske kirkes strategi i Borg til grunn for det strategiske utviklingsarbeidet av lokalkirken i årene frem mot 2020. Det anbefales at en benytter seg av bispedømmerådets anbefaling av Menighetsfakultetets menighetsutviklingsprogram i utviklingen av strategien.

Drøbak og Frogn er velsignet med en svært velfungerende og dyktig gruppe med **ansatte**, med sentralt forankret Kristus-tro og konkrete visjoner for kirken i lokalsamfunnet. De vigslede medarbeiderne virker alle trygt forankret i sin sin vigslingsforpliktelse.

Jeg har i løpet av visitasuken gjentatte ganger fått bekreftet at kirken og dens medarbeidere nyter svært stor respekt og tillit på alle arenaer i lokalsamfunnet. Mulighetene for kirke og lokalsamfunn i fremtidens Drøbak og Frogn er mange og spennende, og jeg har i løpet av denne uken ikke møtt en eneste lukket dør for kirkens deltakelse i å utvikle et inkluderende lokalsamfunn.

Visitasen har bekreftet et meget godt inntrykk av lokalkirken her i Frogn. Stor takk til ansatte og menighetsråd som har lagt opp til et utmerket program og til dere som på ulikt vis har bidratt til at dette har blitt en svært minneverdig, innholdsrik og inspirerende visitas!

Utgang

De fire elementene ild, jord, luft og vann har vært med å forme dette samfunnets identitet og livsvilkår gjennom generasjoner. De samme elementene skal gi kraft, utholdenhet og styrke i det store oppdraget som kirken er sendt til verden og dette lokalsamfunnet for å forvalte:

I dåpens **vann** skal mennesker her i Drøbak og Frogn fortsatt forenes med den den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. Fra **jorden** høster vi korn og druer som ifølge Jesu ord og løfte i nattverdens måltid gir tilgivelse for syndene, næring og styrke for det livet som leves her og nå, og stadfester i oss håpet om det evige liv. Den Hellige Ånds milde **vind** og livgivende **ild** vil fortsatt rettlede, trøste og levendegjøre Jesus Kristus blant oss.

Takk for gode dager, og Guds rike velsignelse i det store oppdraget dere er kalt til!

Fredrikstad 13.september 2015

Atle Sommerfeldt

Biskop i Borg